

„EDINOST“
Izhaja po trikrat na teden v šestih izdanjih ob torkih, četrtnih in sobotah. Zjutranje izdanje izhaja ob 6. uri zjutraj, večerje pa ob 7. uri večer. — Obojno izdanje stane: za en mesec . . . 1.—, izven Avstrije f. 1.50 za tri mesece . . . 3.— „ „ „ 4.50 za pol leta . . . 6.— „ „ „ 9.— za vsa leta . . . 12.—
Naročnino je plačevati naprej za narobe brez priložne naročnine se uprava ne ozira.
Posamično številko se dobiva v prodajalnicah tobaka v Trstu po 3 avo. izven Trsta po 4 avo.

EDINOST

Oglasi se računajo po tarifi v petini; za naslove z debelimi črkami se plačuje preost, kolikor obsega navadnih vrstic. Poslana, osurtnice in javne zahvale, domači oglasi itd. se računajo po pogodbi.

Vsi dopisi naj se pošiljajo uredništvu alicia Caserma št. 13. Vsako pismo mora biti frankovano, ker nefrankovana se ne sprejemajo. Rokopisi se ne vračajo.

Naročnino, reklamacije in oglase sprejema uredništvo na Molino piccosele hšt. 3. II. nadat. Naročnino in oglase je plačevati loco Trst. Vse prve reklame tije so proste postuine.

Glasilo slovenskega političnega društva za Primorsko.

„7 edinosti je moč“.

Kar je, to je!

Zabeleživši izvajanja posl. Stalitz v jedni zadnjih sej zbornice poslancev, ki je povdarjal z ozirom na naše železniško vprašanje, da ves Trst goji najboljše nade do sedanjega ministerstva in da si je grof Badeni pridobil pri nas splošne simpatije, smo mi pripomnili takoj, da je te trditve razumeti cum grano salis, kajti: kar je, to je, in to je: da izvestni krogi tržaški ne bodo nikdar gojili simpatij — resničnih, in ne hlinjenih — ne do te in ne do nobene avstrijske vlade, ker njih srca že načelno ne gravitujejo do Dunaja, ampak nekam drugam. Ni še minolo 24 kratkih uric, odkar smo tako po potrebi zžili rečenega poslanca — recimo tako! — optimizem, že se je oglasilo glasilo našega magistrata, ki je neusmiljeno podrl vse, kar je tako lepo povedal naš tržaški poslanec. „Piccolo“ izjavlja namreč glede našega železniškega vprašanja, da je vlada ukrenila tako, da ni zadovoljila — nikogar! Čuden pojav to „splošnih simpatij“ in „zaupanja“.

Lapidarna je tudi izjava „Piccolova“: „Ako se je hotela graditi železnica na korist Trsta, ne bi se smele jemati v ozir koristi drugih pokrajin, katerih pokrajin korist ni možno povspeševati hkratu s koristmi Trsta“.

To je res lapidarno in — jasno! To je isto, kar trdimo mi vedno: v jednom delu te tržaške gospode in sicer v onem — kar menda ni najmanje važnosti —, ki ima sedaj v svojih rokah vajeti našega javnega življenja, ni čuta ukupnosti z državo, ta gospoda se ne čutijo jedno z državo, ampak se čutijo kakor država v državi! Oni ne čutijo, da je usoda Trsta za nedogledno bodočnost spojena z usodo avstrijske države, ampak dajejo razumeti ob vsaki priliki, da je le začasno sedanje državno pravno razmerje našega mesta. — Kdor hoče, lahko razume to.

Seveda je rekel tudi „Indipendente“ svojo, ozirom na izjavo ministra Guttenberga. Tudi to glasilo trdi isto, trdi kar „Piccolo“, dasi utemeljuje to isto z vzvišenejšega stališča. „Indipendente“ meni,

da do pravega rešenja tega vprašanja ne more priti, ker vsaka pokrajina gleda pri tem le nato, kako bi varovala v prvi vrsti le svoje koristi, in se čudi posl. Burgstallerju, da je še le sedaj, po tolikih letih parlamentarnega življenja, prišel do tega spoznanja. Nam menda ne poreče nikdo, da soglašamo z radikalnim glasilom tržaškim, toda to pot je izustilo besedo, o kateri bi morali slednjič začeti resno premišljevat tudi naši državniki. „Indipendente“ meni namreč, da tudi železniško vprašanje, kakor vsa druga vprašanja v Avstriji trpe vsled tega, da sestava te države že po svoji naravi in instiktivno zahteva federalistiške uredbe, dočim se bore vlade, če tudi brez upa z mage, za centralistiško idejo. Kadar-koli bi hotela vlada kaj storiti za splošno korist, prvo vprašanje je, ki si je stavijo pokrajine: Koliko bo stvar koristila nam? In potem se obrača bržela tako dolgo, dokler je ne poje oni, ki je — močnejši. „Indipendente“ prihaja do zaključka, da bi se bili že davno sporazumeli glede železniškega vprašanja, ako bi imeli v Avstriji federalistiški zistem in bi se pogajale med seboj interesovane pokrajine. Tako pa da odločajo o stvari ljudje, katerim smo mi deveta briga. „Indipendente“ zaključuje: Tako se moramo zadovoljiti le z drobtinico na mesto kruha, ki smo ga zahtevali, in moramo spregati v svoji duši: Vi se ne zanimate za nas, mi se ne zanimamo za vas... in tako dalje.

Mnogo resnice je povedal „Indipendente“ in dotaknil se je tu velikega vprašanja, od katerega rešitve je zavisna bodočnost naše države, vprašanja, ali naj se vsa moč in oblast še nadalje brez miselnosti koncentrujeta v središču države, ali naj se privoščijo posamičnim narodnim skupinam večja svoboda v gibanju?!

Seveda je drugo vprašanje, da-li je „Indipendenteja“ dovela do tega skrb za to državo, ali pa mržnja do iste? Kdor pozna našo razmere, ta ne bode ugibal mnogo in mi se ne obotavljamo niti za trenotek, da ne bi izjavili svojega uverjenja, da je „Indipendente“ le zato potočil solzico na nesrečni centralistiški uredbi države, da je le

kateriga je uredba malega gospodinjstva spravila v nemalo zadrego, pri damah Chèbeovih in Delobelleovih svéta in pouka ter pomoči, ki je bila neobhodno potrebna za prostosrčnega, plahega, malo neokretnega in pri tem še vsled tujega zavijanja v govorjenju in tuje vnanosti oviranega mladiča. Čez nekaj časa sosedskih odnošajev in medsebojnih uslug sta bila potem Rislerja del obeh družin.

O praznikih se je pri tej ali oni družini pogrnilo tudi za njiju, in tujca sta bila srčno vesela, da v teh siromašnih gospodinstvih, dasi je bilo vse tako skromno in borno, nahajata malo ljubezni in domače ugodnosti. Nasprotno pa so dohodki risarju, ki je bil jako spreten v svoji stroki, dovoljevali, pomagati Delobelleovim o četrletnem sklepu in Chèbeove pohajati kakor bogat strije, ki je bil vedno pripravljen iznenaditi in kaj pokloniti, tako, da mu je deklica, jedva ugledavši ga, silila v žepo ter mu plezala po kolenih.

Ob nedeljah je vodil vso družbo v gledališče in skoro sleherni večer je šel z Delobelleom ali z gospodom Chèbeom v pivarno v Rue Blondi, kjer ju je gostil s pivom in slanimi prestami. Pivo in preste, to je bila njegova strast.

Zanj ni bilo večjega veselja, nego se deti med

mogel konečno dospeti do spreganja: Vi Avstrijci se ne zanimate za nas, mi Tržačani se ne zanimamo za vas...! To pa je apostrofa, katero dobro razumejo naši neodrešenci. Tako se je „Indipendente“ srečal v bratski harmoniji s „Piccolom“ — v zanikanju vsakršne ukupnosti interesov med našim mestom in državo. To je naravno, saj stojita oba pod isto magično silo — idejalov. In ta sila je tolika, da bi jej družba „Piccolo“ & „Indipendente“ rada žrtvovala vse gospodarske koristi in še drugo železniško zvezo po vrhu. Kar je, to je!

In ker je tako, se moramo povrniti zopet k temu, kar smo rekli pred par dnevi, namreč, da Trstu treba dvojnega: druge železniške zveze in pa zistema, ki bode z vso energijo vzbujal čut ukupnosti z državo na ta način, da bodo naša avtonomna oblast in drugi činitelji taktinim in patrijotičkim vedenjem vabili k sebi ostale pokrajine in narode avstrijske v krog solidarnosti interesov. Dodali smo, da treba izjaviti — in naj je to še tako neprijetno —, da v tem pogledu je Trst kazal dosedaj jako malo dobre volje, tako malo, da naš sedanji komunalni zistem ga skoro nima prijatelja v vsej državi, izvzemši bankerotno kliko nemških liberalcev. Čuta ukupnosti in solidarnosti med tržaškimi interesi in interesi države gospoda niso poznali do sedaj, in kakor kažeti izjavi „Piccola“ in „Indipendentaja“, je ne bodo poznali tudi v bodoče. A dokler ne pride do radikalne spremembe v tem pogledu, ne smemo se nadejati v ostalih pokrajinah one požrtvovalnosti za povzdigo našega mesta, kakoršne trebamo absolutno poleg druge železniške zveze. — Govorimo torej tudi mi lapidarno: nehati mora v našem mestu gospodstvo onih ljudi, v katerih imenu govorita „Piccolo“ in „Indipendente“!

„Konservativni“ „Mattino“ je rekel, da ga je mučno iznenadila izjava „Piccolova“. Nas ne! To verujemo, da je konservativno glasilo mučno dirnola ta — odkritosrčnost, s katero „Piccolova“ gospoda odkrivajo, kar imajo v srcu, ali iznenadila menda ni nikogar, kajti: kar je, to je, in

svojima prijateljema pred vrčkom ter poslušati ju, kajti on se je le okorno smeje, ali kimaje udleževal razgovora, sestoječega večidel v brezkončni vrsti tožb zoper družbo.

Otročja plašnost in mnogi germanizmi v njega govorjenju, katerih nikdar ni mogel povsem odložiti zaradi svojega od dela popolnoma zavzemanega življenja, so ga jako ovirali izraževanju svojih mislij. Razven tega sta ga prijatelja navdajala s preveliko ozirnostjo. Imela sta njemu nasproti neskončno preoblast, pohajkovalca nad delavcem, in gospod Chèbe, manj velkodušen od Delobellea, mu je to tudi dovolj dal čutiti. Ravnal je jako prezirljivo ž njim, ta gospod Chèbe! Po njegovih mislijh je bil človek, ki je, kakor Risler, delal po deset ur na dan, po dovršenem dnevnem delu popolnoma nezmožen misliti kaj pametnega. Včasih se je risar, vrnivši se zvečer iz tovarne, celo pripravljal, da bi noč prečel zaradi nujnih del. In kak razjarjen obraz je kazal takrat gospod Chèbe!

„Le mene naj bi se kdo postopil s takim delom!“ je dejal preširno, in v Rislerja uprši zvezdavi pogled zdravnika, pričešnega k bolniku, je dodal: „Da vas le jedenkrat do dobrega zadena mrtvoud“.

(Pride še.)

PODLISTEK

Fromont mlajši & Risler starši.

ROMAN.

— Francoski pisatelj Alphonse Daudet, preložil Al. B. —

Na rokovnjač! Vzemi to mošnjo in povej svoji gospó, da jo pričakujem!“

Zato sta bili dami Delobelleovi vkljub svoji dobrovoljnosti, in če tudi je bilo njiju delo precej izdatno, vendar čisto v zadregi, sosebno ob času mrtve sezone za pariške stvari.

K sreči pa je bil tu dobri Risler vedno pripravljen, pomagati svojim prijateljem.

Viljem Risler, tretji gosač v veži, je stanoval skupaj s svojim bratom Franom, ki je bil kakih petnajst let mlajši od njega. Ta dva velika, plavalasa, krepka, rdečečelna Švicarja sta prinesla s sabo v dušeci vzduh mračne delavske hiše zdrava, od šolskega zraka zrjavela obraza. Starši je bil risar obrazcev v Fromontovi tvornici ter je plačeval mesečne kolegijske doneske za svojega brata, kateri je poslušal predavanja v zavodu Chaptalovem, hoté pozneje vstopiti v „École centrale“.

O svojem dohodu v Pariz je bil našel Viljem,

tega, kar je, ne morejo premeniti niti govori posli. Stalitz a niti vse dobrohotne in svarilne epistole v „Mattinu“. To more premeniti le premenjeni — zist em!

O našem narodnem šolstvu.

Govor poslanca Spinčića v seji zbornice poslancev dne 5. januarja 1897.

(Daje)

Še lepši slučaj o postopanju v kr. oblastev pa je ta, kakor se je podelilo mesto na italijanski šoli v Opatiji. Tamkaj se je brez zakonitega temelja ustanovila italijanska šola in razpisalo učiteljsko mesto. Oglasilo se je več kompetentov; iz teh kompetentov je občinsko zastopstvo napravilo terno-predlog, in v tega postavilo čisto kvalifikovane in vrle učne moči. Mesto pa, da bi koga izmej tej imenoval, naznačil je deželni šolski svet po okrajnem šolskem svetu občinskemu zastopu, da deželni odbor ne mara potrditi nobenega, in je priporočil okrajnemu šolskem svetu, naj imenuje provizoričnega učitelja, kar je tudi storil okr. šolski svet kar najhitreje.

Tako se je kršilo trem učiteljem njih pravo, tako se je kršil § 3. drž. temeljnih zakonov od 21. decembra 1897., št. 142, tako so se kršili tudi §§. 48. in 50. drž. ljudskošolskega zakona in tudi § 12. istrskega deželnošolskega zakonika od 3. novembra 1874, št. 30. O tem slučaju sem napravil interpelacijo že 23. novembra 1895, v kateri sem vse natančno popisal, toda na to interpelacijo se ni odgovorilo do danes. Tudi občinsko zastopstvo je dne 20. novembra 1895 poslalo rekurz učni upravi, kateri istotako še ni rešen, dasi je minolo že 13 mesecev. Mej tem je šel oni, leta 1895, 196 imenovani učitelj proč, mesto je bilo razpisano, in postopalo se je zopet tako, kakor prvič. Nasvetovani so bili zopet trije povsem vsposobljeni presilci, toda nihče njih ni bil imenovan, temveč zopet do drugega odloka nastavljen provizoričen učitelj. Občina je začetkom novembra lanskega leta protestirala pri deželnem šolskem svetu in pri naučnem ministerstvu pospešila rešitev rekurza od 20. novembra 1895. Vendar vlada še vedno, že drugo leto, na italijanski šoli v Opatiji samovolja mesto zakonov. O delovanju tega drugega v Opatiji poslanega učitelja, Zaratina iz Poreča, kolikor časa je bival tamkaj, ne bodem govoril; učna uprava se lahko informira o tem. Navesti pa moram dvoje dejstev iz časa, ko je deloval v Opatiji sami. On je učitelj prvega razreda, ima plačo stalno 600 gld., ima več kvinkvenijev in dobiva z aktivitetno priklado vred gotovo 1000 gld. na leto, in to za 31 otrok. Drugi učitelj na hrvatski šoli dobiva stalne plače 500 gld. za 80 otrok. In pa še drugi učitelji v okraju v Voloskem, kateri imajo stalne plače samo 400 gld., poučujejo pa 120, da celo 150 otrok v enem razredu. Pri vsem tem pa je v deželi toliko otrok, kateri sploh nimajo nikake šole, za katere se niti krajcarja ne izda, tu pa se plačuje za 30 otrok toliko denarja, za otroke, kateri večino niso Italijani, temveč Nemci, katerih starši so tamkaj naseljeni, kajti domačini obiskujejo večinoma hrvatsko šolo. (Pride še.)

Politiške vesti.

V TRSTU, dne 16. januarja 1897.

Državni zbor. Zbornica poslancev je včeraj nadaljevala razpravo o proračunu ministerstva za poljedelstvo. Posl. Seichert in Jedrzejowicz sta govorila o gospodarski krizi. Poslednji poslanec je zahteval, da se kaj ukrene proti temu, da Nemčija ovira izvoz živine iz Galicije. Potem je govorilo še mnogo govornikov, med istimi tudi slov. posl. P o v š e. — Na to se je pretrgala razprava. — Posl. T a u s c h e je interpeloval radi predloga, stavljenega v državnem zboru nemškem, da se popolnoma zatvori nemška meja uvažanju živine iz inozemstva. Ako se uresniči, kar zahteva ta predlog, bi bili posebno prizadeti obmejni kraji Avstrije ob Nemčiji. Interpelant je vprašal vlado, kaj misli ukreniti, da se izognemo tej kalamiteti. (Da, ta Nemčija: na jedni strani zahteva političkih žrtev od nas, na drugi strani nas tepe in pesti na gospodarskem polju. Tako je bilo za dobe Bismarcka, in tako je danes. Vse se spreminja na svetu, le „dobrohotnost“ Nemčije do nas in pa nibeška potrpežljivost Avstrije — ti dve sti večni. Sicer pa mora ravno interpelant Tausche najbolj

poznati to nemško lojalnost, saj je menda tudi on navdušen sin velike Germanije. Op. ured.)

Za „čistost“ volitev. Galicijska poslanca Lewakowski in Romančuk sta stavila te dni v zbornici poslancev — sklicuje se na običajne dogodke v Galiciji povodom volitev — nujna predloga, ki nista ostala brez uspeha. Predloga sta se sicer odklonila — česar pa je bilo pričakovati že v naprej o sedanjih razmerah —, toda izzvala sta izjavo od strani vlade, ki se nam vidi zelo važna in s katero smo tudi zadovoljni.

Posl. Lewakowski je zahteval, naj se pozove vlada, da jednako spoštuje politička prava vseh državljanov brez razlike. Isto je zahteval tudi maloruski posl. Romančuk, zlasti pa z ozirom na predstoječe volitve. Kakor rečeno: predloga sta se odklonila potem, ko je zatrdil ministerski predsednik grof Badeni, da so brez podlage vse zatožbe, naperjene v tem pogledu zoper galicijske uradnike. Gospod grof se je skliceval izrecno na poizvedovanja, ki so se bila uvela vsled onih pritožeb. Zanimivo bi bilo seveda vedeti, kdo je vodil ona poizvedovanja, kajti ta okolnost je prevažna za odgovor na vprašanje, da-li so se poizvedovanja res vršila odkritosrečnim namenom, da pride na dan čista resnica. Toda, čemu rekriminacije?!

Umestneje je, da se tu spomnimo s par besedami slovesne izjave grofa Badenija: ta polaga največo važnost na korektno in zakonito postopanje vladnih organov povodom volitev — in pa komentarja, ki ga je o tej izjavi napisal oficijozni „Fremdenblatt“.

O izjavi Badenijevi ni da bi človek govoril mnogo; korektna je na vse strani. Ako hočemo, da ustavno in parlamentarno delovanje bude res blagonsko za narode, treba, da je parlament pristna slika mišljenj in čustvovanj v celokupnem prebivalstvu. Do take slike vodi pa samo jedna in jedina pot: svoboda o volitvah, čistost volitev. Izjavo Badenijevo pozdravljamo torej zadoščenjem, seveda v demuevanju in v nadi, da bodo tudi dejstva odgovarjala besedam.

Zanimanjem smo čitali tudi komentar v „Fremdenblattu“. I tu je mnogo lepih besed, lepe teorije, katerih vrednosti bodemo mogli soditi še le po — dejanjih.

Najprvo pravi „Fremdenblatt“, da dosedaj je bilo v nas malo vzroka za pritožbe radi oviranja svobode o volitvah. O tem se uočemo prepričati. Pač pa treba nekoliko pripomb na nekatera druga izvajanja dunajskega lista. „Fremdenblatt“ meni, da vlada ne želi le korektnega postopanja od strani vladnih organov, ampak da želi nadalje, da bi tudi volilci nadzirali postopanje oblasti. Dobro. Mi pozivljamo volilce, naj kar najizdatneje ustrežejo tej želji vlade, toda ta poslednja naj ne pozabi, da je to pravo nadziranja iluzorično, ako se eventualne pritožbe ne poštevajo tako kakor bi se morale. V tem pogledu imamo mi na Primorskem grenkih skušnj. Iz premise, da imajo volilci pravico nadzorovati postopanje oblasti, izvaja dunajski poluoficijozni list posledico, da tudi stranke ne smejo zahtevati od vladnih organov, da bi bili pristranski njim v prid. Gotovo ne! In ravno zato, ker ne smejo ali ne bi smeli, prešajajo nas Primerce grenki spomini iz volilnih borb minolih dob. Nočemo postati trpkji, ampak konstatujemo le, da je bilo po Istri strank in jih je še danes, ki bi hotele, da jim vladni organi direktno pomagajo o volitvah in da je bilo tudi uradnikov, — da povemo prav na rahlo — ki niso imeli posebne odporne sile proti takim sirenskimi glasovom. Tako je bilo, a mi bodemo jako hvaležni slavni vladi, ako ne bode tako o prihodnjih volitvah.

Mnogo bi se dalo govoriti o izjavi v „Fremdenblattu“, da naj vsaka stranka sama pokaže svojo moč in svojo sposobnost za življenje, da naj sama pokaže, da-li so njena načela zares ukoreninjena v ljudstvu!

I to je lepo povedano in s teoretiškega stališča neoporečno. Toda poštovati treba razmere, kakor so se razvile po krivdi kogar si bodi. Ako poštujemo te razmere, potem prihajamo do zaključka, da načela o „neutikanju“ vlade ni smeti izvajati po besedi. Prav je, da naj stranke same pokažejo svojo moč; kaj in kako pa tam, kjer ima jedna stranka ves aparat v svojih rokah, z bok česar druga stranka ne more razviti svojih sil kraj vseh

simpatij, ki jih uživa v narodu? To je istotako, kakor bi rekel kdo sužnju: „Tvoja borba za osvobojenje je opravičena, toda pomagati si moraš sam! Opozarjam pa te, da pri tem ne smeš rabiti nikacih nasilnih sredstev“.

Kako naj se bori suženj sam — svojo prazno roko?! Tako si tudi tlačene stranke ne morejo pomagati, ako smejo gospodovalne stranke svobodno izkoriščati ves aparat. — Stvar je torej takale: vladni organi naj ne pomagajo nobeni stranki, pač pa jim je dolžnost gledati z vso strogostjo na to, da stranke, ki niso došle do moči po lastni zaslugi ali zaupanja od strani ljudstva, ampak le po drugih nesrečnih naključjih, ne bodo tlačile druge nezakonitim postopanjem! To je dolžnost vladnim organom, v toliko se moraje vtikati v volitve, ako hočejo doseči to, kar po njega lastni izjavi želi grof Badeni: čiste volitve.

Za združenje. „Soča“ piše: Obmejni Slovenci in Hrvatje ne delajo ovir; težave so le na Kranjskem. Ali tudi tam so se vršili dogovori od poslancev narodne in takozvane katoliške stranke, ki so baje imeli zaželjeni uspeh. Dne 28. t. m. se bo pa vršil shod zaupnih mož katoliške stranke; od tega shoda je vse zavisno: mirne volitve na Kranjskem in — ugoslovanski klub! Mi upamo, da ta shod zaupnih mož ne bo delal ovir, pač pa, da i on oduševljeno pozdravi — jugoslovanski klub; saj vendar vsak poslanec bo moral vstopiti v ta klub, ki bo imel pač dovolj hvaležnega posla za složno delovanje obeh strank. Slovenski narod pričakuje torej z radovednostjo, kaj sklene shod slov. kat. stranke 28. t. m. v Ljubljani! Zaupniki naj pomnijo, da bodo oni odgovorni za vse posledice! Že sama misel na toliko odgovornost je tako resna, da mora strezniti vsakega še takó napetega strankarja. Pričakujemo torej najboljših poročil o shodu 28. t. m. v Ljubljani!

Položaj na Kreti. Pariška „Agence Havas“ javlja iz Aten: Položaj na Kreti postaja zopet kritičen, Mohamedanci se vračaje v mesto.

Londonski „Times“ poroča: Iz Kaneje je došla brzozavka, glasom katere se dogajajo tam zopet izgredi in umorstva. Vznemirjenje narašča. Kmetje beže v utrjena mesta. (Vedno stara pesem, a Evropa se še ne gane! Uredn.)

Različne vesti.

Naši shodi. Še jutri in pa drugo nedeljo, potem bode dovršena serija shodov, določenih po okolicah. Jutri bosta shoda v Kolonji in v Trebčah, drugo nedeljo v Križu. Nadejamo se, da bode zaključek shodom istotako srečen, kakor je bil začetek in dasedanji razvoj. V to ime pozivljamo okoličane, naj se v čim večem številu udeleže še teh zadnjih treh shodov. [Jutri torej: v Trebče, oziroma v Kolonjo. Shod v Trebčah se prične ob 3. uri, oni v Kolonji ob 4. in pol.

Za žensko podružnico sv. Cirila in Metoda je nabral g. Peter Mušek v svoji gostilni „alla nuova Abbondanza“ 12 kron 20 stot. katere so darovali sledeči gg.: Josip Urbančić, Naz. Žiberna, Josip Ferfoglia, Fortunat Cvar in L. Lirena po 1 krono. Peter Mušek 2 kroni. Savornant in Truciole po 80 st. M Komar in Dane po 60 st. Luigi Zorzetti, Jože Renčelj, G. Košmerlj, G. Sigmund in N. N. po 40 st. Poveršina in F. Ramžiger po 20 st. Srčna hvala vsem čč. darovateljem.

Iz Rojana nam pišejo: Z ozirom na izjavo v „Prim. listu“, da Slovenci ničesar ne zgubimo po uvedeni italijanske propovedi v rojanski cerkvi, reči moramo, da stvar ni tako nedolžna, kakor se misli v prvi hip, kajti vsopredno z agitacijo za uvedenje te propovedi so se izvršile v cerkvi premembe, po katerih smo Slovenci zgubili mnogo in deloma — vse! Od pamtiveka se je vršila v Rojanu popoldanska služba božja — bodisi ob nedeljah ali ob velikih praznikih — le v slovenskem jeziku. Sedaj je ob velikih praznikih vse latinski. Da je dopisnik „Prim. lista“ došel v cerkev te minole praznike popoldne, videl bi bil, dali smo Slovenci zgubili ali ne, in čul bi bil, kako je ljudstvo godrnjalo na glas. Ljudje pravijo tudi, da odalej bodo puščali svoje molitvene knjžice doma, ker itak ne morejo slediti temu, kar se vrši pred oltarjem in na kora.

Te se pojavi, katerih naj bi ne prezirala velečastita gospoda.

Druga št. „Slovenke“ izšla je danes z jako mnogovrstno vsebino. Menimo, da boče v listu gradiva za razne ukuse in razne sloje. Evo vsebine: „Slovenka“, spisala Sava, poročja, kako različno se je sprejemal med ženstvom prvi ženski list, zatem pridete dve pesemci naše Vide „Povesti srca“ in pa „Slutaje“. Važen članek je Roščinov pod zaglavjem: „Bodimo dosledni“, v katerem govori možkim na srce. „Triglav“ duhovito pisana povest, spisal Idealist, „Nekaj o vzgoji otrok“, spisala mati. Zamejskega pesem „Simonu Gregorčiču“; „Mladostne sanje“ spisala Vanda, zvršetek članka „Čuvajte se opekline“ spisal Fran Göstl, zvršetek lepega članka „Moda in strokoznanstvo“ spisal Kunc, „Značaj“ spisal Vanjuška, Književnost in umetnost, potem pa razni dopisi in notice.

Omenjena štev. „Slovenke“ se boče razpošiljala, radi nepričakovanih zaprek, še-le prih. tork. Za bedne rodbine ponesrečenih Križanov darovali so nadalje:

Gosp. Josip Koren na Proseku . . . 2 Kr. —
 „ Ivan Nekerman . . . . . 2 „ —
 „ Abram Fran ml. . . . . 4 „ —
 „ Ivan Marija Vatovec . . . 10 „ —
 „ Žitko Fran . . . . . 2 „ —

Skupaj . . . . . 20 Kr. — st.
 K temu prejšnja izkazana svota . . . 706 Kr. 16 st.
 Skupaj . . . . . 842 Kr. 36 st.

Nadaljnje darove sprejema drage volje naše upravništvo (Via Molin piccolo št. 3).

Maskarada „Tržaškega Sokola“. Ta veselica „Tržaškega Sokola“ se je razvijala od leta do leta in se je že par let sem povzpela na tako višino, da je značila kulminacijo predpustne dobe tržaških Slovanov. Sosebno zadnji dve leti je bil pritisk tolik, da so se pokazali povsem nezadostne redutni prostori v gledališču „Rossetti“. To je prisililo odbor, da za letošnjo maskarado preskrbi večih in primernejih prostorov, kar se mu je tudi postrečilo v polni meri. Posebno zadovoljnostjo javiti nam je namreč danes, da se je za letošnjo maskarado zagotovilo lepo in za take veselice kaj primerno gledališče „Armonia“.

Uverjeni smo, da ta vest razveseli vse prijatelje našega „Sokola“ in da se letošnja maskarada — ko bodo dani vsi pogoji za to — povzpne nad vse svoje prednice.

Pevsko društvo „Hajdrih“ na Proseku priredi veselico s petjem, igro in plesom v nedeljo dne 7. februarja t. l. v prostorih gosp. Marua Lukše. Vspored se objavi svoječasno.

Povsko društvo „Zarja“ priredi svojo običajno veselico dne 14. februarja 1897. Veselica se boče vršila v prostorih rojanskega konsumnega društva.

Hrvatsko pevsko društvo „Zvonimir“ priredi dne 12. februarja 1897. v prostorih „Ronacher“ na Dunaju v slavo svoje petindvajsetletnjie svečan koncert s plesom blagohotnim sodelovanjem operne pevke v c. k. „Karl-Theater“, gospodičine Pavle pl. Gaj, dvornega kvarteta Fitzner-Zert, popolne vojaške glasbe I. Bosansko hercegovskega polka in društvenega tamburškega zbora. Čisti dohodek je namenjen stradaljočim Zagorcem, Dalmatincem in Bošnjakom. Odbor.

Iz Doline nam pišejo: Gospod dopisnik iz naše vasi tarna v svojem dopisu od dne 6. t. m., da le po redko prihajajo dopisi od tod, kar je istina in ima čisto prav. Bilo je res huda smola, ki je vse držala tako trdo. Dal Bog, da se v bodočnosti naša zaspanost spremeni v življenje in živahnost, kar upamo.

V bodočem predpustu namerava naše bralno in pevsko društvo „Vodnik“ napraviti veselico in sicer se je odločil v to dan 14. svečana. Vspored se objavi pravočasno. Na videnje!

Še socijalistiški oklici. Predvčerajšnjem so bile lišne preiskave v raznih hišah v Barkovljah. Policijski organi so zaplenili zopet par sto iztisov socijalistiških oklicev. Dotične osebe, pri katerih so se našli oklici, zaslišali so na zapisnik in svoječasno bodo morale odgovarjati zaradi tega prestopka

Najstareji avstrijski veteran je Fran Josip Bernat, ki živi v Langenovu pri Češki Lipi. Rodil se je v Kadnju na Češkem leta 1788., torej je sedaj v svojem 109. letu. V vojake je vstopil leta 1808., odpustili pa so ga iz službe leta 1820., to je po 12-letnem službovanju.

Tatica pod posteljo. O tatovih pod posteljo se je čulo že večkrat, o taticah pa še ne. Na-

slednji slučaj je morda prvi te vrste: 18letna Ana Mendlik iz Koleševa na Češkem, se je utihotapila v spalnico nekega posestnika, očeta svoje prijateljice. Baš je hotela ukrasti iz miznice svoto 60 gold., katero je bila opazila povodom obiska svoje prijateljice, ko je v sobo vstopil neki deček. Isti je planil iz sobe, zagledavši ptujo žensko. Ana pa se je prestrašila tolikanj, da se je skrila pod posteljo. Tam so jo našli in jo pozvali na odgovor. Jokaje je priznala, da je hotela ukrasti denar, ker se čuti mater a nima denarja. Sodišče je stavilo nesrečnico začasno na svobodo z ozirom na nje stanje. —

Odstavljen rektor. Iz Varšave poročajo, da se je našel v blagajni tamošnjega vseučilišča primanjkljaj 40.000 rubljev. Zaradi tega odstavljen je rektor, prof. Kordovsky.

Zborsnela ženska. Iz Pariza javljajo 9. t. m.: 20letna soproga železniškega uradnika Charmilona je ustala na tihem, ko sta se sladko spala nje soprog in hčerka. Prinesla je iz kuhinje ostro sekuro ter žnjo krepko udarila svojega soproga po lobanji. Mož se je probudil ter se pričel boriti z ženo, toda podlegel je vendar. Ko je žena menila, da je mož mrtev, skočila je k posteljici ter razsekala hčerko na same koščke. Konečno je nesrečnica udarila sebe parkrat po trebuhu. Par ur pozneje so našli ljudje tri osebe v krvi. Žena je še živela ter je še mogla govoriti, toda izgubljena je. Soprogo utegne okrevati, dasi je ranjen jako hudo. — Besna ženska, da-si je ekscentrična in histerična, vendar ni blazna. Na svoje hudodelstvo se je pripravljala par tednov ter pisala pisma, v katerih je izjavila, da mora umoriti sebe in svojo družino in sicer iz sovražstva do svojega moža in iz usmiljenja do svojega otroka.

Raje v smrt nego pa — v časopis! Na obali Vitave v Pragi so ljudje opazili prošle sobote neko mlado dekle, ki je globoko zamišljeno hodilo po obrežju. Ker je bilo videti, da z dekletom ni vse v redu, odvel jo je stražar na policijo. Tam je dekle priznalo jokaje, da se je hotela utopiti iz strahu, da ne bi došlo nje ime v časopise, ker je bila obsojena na 24 ur zapora zaradi popačenja služinske knjige.

Oderuštvo — po zakonu. Rimski „Caffaro“ pripoveduje: Ni dolgo temu, kar je umrl v nekem selu rimske okolice mladi služnik tamošnje šole. Vse svoje premoženje, to je borih 458 lir, naloženih v poštno-branilniški knjižnici, je ostavil svojemu očetu. Le-ta pa te neznatne dedščine (okolu 2 gl. 30 nvč.) ni prijavil finančni oblasti, kakor to zahteva zakon, da oblasti odmerijo državno pristojbino na dedščino. No, ovdil pa je to „dedščino“ kdo drugi, kajti tri mesece po smrti omenjenega služnika dobil je njegov oca plačilni nalog za svoto 1448 lir, v ime globe, pristojbine itd. Začuden a zajedno ogorčen raztrgal je mož ta plačilni nalog, toda zopet tri mesece pozneje donese! je v hišo biritičin mu izročil plačilni nalog na 20 lir, zagrozivši mu, da mu zapleni pohištvo, ako ne plača. Ubogi mož je vendar izprosil pri oblasti mesec dni odloga, ker je slovesno obljubil, da plača svoj dolg nasproti državi, predno še narase na 30, 40, 60 lir.

Siromašen človek si je torej prihranil tekotm trudopolnega svojega življenja veliko muko malo svotico denarja potom poštno hranilnice. A s to svojo varčnostjo spravil je družino svojega očeta v hudo stisko, ostavivši mu svoj „imetek“. Toda finančna oblast v Italiji se morda ne zmeni za to, da je 20 lir v roki siromaka že nedosežen kapital.

Najnovejše vesti.

Dunaj 16. Zbornica poslancev nadaljuje razpravo o proračunu ministerstva za poljedelstvo.

Berolin 16. Avstrijski minister za vnanje stvari, graf Goluhowski, je danes despel tu sem.

Madrid 16. Dekret o reformah na Kubi se prijavi početkom februarja. Na Kubi se dovoli toj razsežna samouprava, kolikor le dopušča suvereniteta Španske.

Pariz 16. Papež je doposlal nadškofu Richard pismo, s katerim podeljuje svoj blagoslov francoskemu narodu in duhovščini povodom 25letne spominke slavnosti cerkve svetega srca

Preizkusili in priporočili
 so al viti va učiliščni pr fesorji in zdravoiki tinkturo za želodec lekarnja Piccoli-ja v Ljubljani (Dunajska cesta),
 katere je ugodno učinkujoče. želodec krepdujoče, slast in prebavljanje povspesujoče in telo odpirajoče sredstvo.
 Stekleničica velja 10 novč.

Trgovinske brzojavke in v isti.
 spomlad 1898. 8.29 do 8.30 Oveca za spomlad 598—6—
 Ri za spomlad 6.77—6.79. Korana za maj-juni 1897. 8.873 88
 Pšenica za maj-juni 1897. 8.60—8.65 79
 8.70—8.75, od 80 kil. f. 8.75—8.80 od 81. 8.75
 8.80
 Pšenica: Slabe ponudbe in povpraševanje. Prodaja 8.00 mt. st. mirno po stalnih cenah. Vreme: lepo.
 Praga. Neraščunat stakor 100. 1215, maj 12.5 mirno.
 Praga. Centrifugal novi, posavilina v Trai carino vred odpošiljatev proci, f. 32—32.25 Concasse 34—34.25 Četverni 35—35.25. V glavah sohih 36.75 mlačno 37.75. Kava Santos good average za marec 62.75 za maj 64.75.
 Hamburg. Santos good average za marec 62.75 za maj f. 53.25, za september 54.25 za december 55.—.

Dunajska borza 15. januarja 1897.

	včeraj	danes
Državni dolg v papirju	101.70	101.80
„ „ v srebru	102.10	102.10
Avstrijska renta v slatu	123.10	123.25
„ „ v kronah	100.75	100.90
Kreditne akcije	374.25	373.75
London 10 Let.	119.90	119.90
Napoleon	9.52	9.52
20 mark	1.75	1.75
100 Itali. li.	45.30	45.35

Zahvala.

Podpisani izrekajo pristojo zahvalo prečastitemu gospodu kanoniku Petru Flegu, predsedniku „Bratovščine sv. Cirila in Metoda“, čast. gosp. Luki Seražinu in vsem drugim častitim odom, ki so pripomogli, da se postavi nagrobni spomenik našemu nepozabnemu snu kanoniku Jožefu.

Zaljubljeni roditelja
Križman.

Izvežbanega pisarja

z lepo pisavo, ki je zmožen prepisovati slovenske, italijanske in nemške koncepte, sprejme takoj Dr. **Gustav Gregorin**, odvetnik v Trstu (Via Molino piccolo št. 3). Plača po dogovoru. Ponudbe direktno.

KONCIPJENTA (začetnika)
 ali izurjenega pisarja išče
Odvetnik dr. Truden v Trstu.

Oženjen vrtnar

zmožen popolnoma zelenjadarstva in cvetličarstva se sprejme dne 20. marca t. l., mogoče da tudi še poprej, pri podpisanem vodstvu v službo. Plača znaša 360 gl. na leto, s prostim stanovanjem, 20 gold. nadomestka za kurjavo, 10 odstotki od skupička, od prodane zelenjave ter cvetlic.

Slovenščine zmožen mora biti vrtnar v govoru in pisavi popolnoma. Istotako biti mora skozi pošten in trezen.

Prošnje, s pričali spremljane, pošljejo naj prošnjiki do 15. februarja:

Vodstvo deželne kranjske, vinarske sadjarske in poljedelske šole na GRWU pri Novemestu Na Dolnjemskem.

Njegova Svetost
Papež Leon XIII.

sporočil je po svojem zdravniku profesorju dr. Lapponi-ju lekarnarju PICCOLI-ju v Ljubljani najstarejšo zahvalo za Njegovi Svetosti vposlano

tinktura za želodec

Omenjeni zdravnik, kakor veliko drugih odličnih profesorjev medicine so Piccoli-jevo tinkturo za želodec preskusili, ter jo pripravljajo kot izvrstno krepilo za želodec, katere krepča želodec, pomnožuje tek ter povspesuje prebavljanje in čiščenje.

Cena: 1 steklenica 10 nvč., 12 steklenic z zavijem 1 gl. 36 nvč., poštna pošiljatev 70 steklenic 6 gl. 50 nvč.

Najvišje priznanje

lekarnju PICCOLI-ju v Ljubljani kot prejevalcu **kapljic za zobe**, katere je z zadovoljnim vspehom Nj. e. in k. Vis. prejasna gospa prestolonaslednica-udova nadvojvodinja **STEFANIJA** izvolila opetovano uporabiti.

Cena steklenici 20 nvč., 10 stekl. 1 gl. 50 nvč.
 Naročbe o pošiljajo se točno proti poštnem povzetju

SVOJI K SVOJIM!

Acquedotto št. 9. (nasproti „Latteria Svizzera“)

NOVO SKLADIŠČE

OLJA

kisa in mila

Prodaja se na drobno in na debelo.

Cene:

olja jedilno: po 28 nč. lit., fino po 32-36 nč. lit., finejše po 40-44 nč. lit., namizno pol fino po 48-52 nč. lit., namizno fino po 56-60 nč. lit., namizno extrafino po 64-68-72 nč. lit., — Kis od 4 do 24 nč. lit.

Sprejemajo se tudi naročila, na dan franco pustivši na posodo vre iz kositarja. — Ker je blago prve vrste, se toplotno priporoča slav. občinstvu. Udani **Anton Sirca**

Ivan Godina

limar

Trst via Giulia št. 21.

izvršuje vsakovrstna dela: za zgradbe, za rabo po morju in pri obrtnih, tako nove kakor za popraviti; bodisi iz jednostavne ali dvostranskega pleha, zinka, lamarina, medi, bakra itd. Izvršuje k o p k e in s i s a l j k e po naročbi. Prodaja vsakovrstne posode za kuhanje itd. Vse po najnižih cenah.

Narodnjakinje!

Dovoljnjem si Vas opozoriti na svoje veliko skladišče oglja, drv, premoga in koksa v ulici S. Zaccaria števil. 1 (mej ulicama Chiozza in Farneto).

Ker izdelujem od navedenih predmetov nekatere na lastno režijo, nekatere pa sem si nabavil pod najugodnejšimi okolnostmi, prepričan sem, da vas zamorem v vsakem obziru zadovoljiti.

Jamčim za točno postrežbo in pošteno vago ter se priporočam z vso

udanostjo

Vekoslav Grebenc.

Zdrav ali bolan

„Servus“ Hausenov kasselski ovseni kakao, pristen le v kockah zavrtih v koštarne liste, karton po 70 nč. služi izvrstno in je po izrečenju od več nego 10.000 zdravnikov najizvrstnejše redilno sredstvo in uživalno sredstvo sedanjega časa. Hausenov kasselski ovseni kakao, varstvena znamka „čbelni koš“ dobiva se v vseh lekarnah, mirodilnicah, prodajalnicah delikates in kolonijalnih blaga.

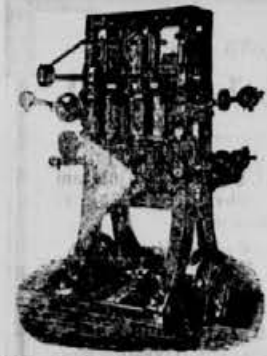
Hausen & Co., Kassel in Eger.

Glavno razpečevanje za Avstro-ogersko L. Keestlin Bregenz.

Via Nuova na vogalu via S. Lazzaro
Novonaročbe najmodernejšega blaga za zimsko sezono so nam uže prisle in so: Flanela, sukno, volnene tkanine za gospe in gospode. Veliki izbor ovratnikov in ovratnic vsakovrstne barve in velikosti.

Aite & Zadnik - Trst

Zaloga vsakovrstnih potreb za šivilje, krojače in kitničarke Uzorci na zahtevo franco. Blago se razšilja poštine prosto Za mnogobrojni obisk tako meščanom, okoličanom in za najnim naročnikom se priporočata udana **Aite & Zadnik.**

G. Tönnies

Ljubljana.

Tovarna strojev in kovačnica za kotle.

Specijaliteta:

žage in stroji za obdelovanje lesa.

Liniment. Capsici comp.

s sidrom

iz Richterjeve lekarne v Pragi,

priporočano izvrstno, bolečine blažeče mazilo; dobiva se po 40 nč., 70 nč. in 1 gld. po vseh lekarnah. Zahteva naj se blagovoljno to splošno priljubljeno domače sredstvo za kratko kot

Richterjev liniment s „sidrom“

tor naj se previdnostno sprejmejo le take steklenice kot pristne, ki imajo znane varstvene znamke „sidro“.

Richterjeva lekarna

„Pri zlatem levu“ v Pragi

GORIŠKA TISKARNA

A. Gabršček

v Gorici. Gosposka ulica št. 9.

ima v zalogi vse tiskovine za županstva, šole, sodišča, cerkve itd. — Izdaje časopise:

„Soča“, tednik, cena gld. 4-40.

„Primorec“, vsakih 14 dnij, cena 80 nč.

„Slovanska knjižnica“, v mesečnih snopičih, po 18 nč., naročnina za jedno leto gld. 1.80. Doslej izšlo 56 snopičev.

„Knjižnica za mladino“, v trdo vezanih mesečnih snopičih po 25 nč., za naročnike 20 nč. Doslej izšlo 23 snop.

V Trstu prodaja prve tri tobakarnar

M. Lavrenčič,

nasproti veliki vojašnici in tudi tobakarna Pipa n v prehodu Ponte della Fabra, na kar opozarjamo Slovenec v Trstu in okolici.

Borzni trg št. 14

Sedanja razstava:

RUSKI CAR

v Parizu

z novimi predstavami

Ustopenina

20 novč. otroci 10 nov.

Svoji k svojim!

Podpisani priporočam prijateljem in znancem svojo gostilno

v ulici Solitario št. 12

v kateri točim pristna vipavska vina

belo prve vrste po 40 nč. liter

črno „ „ po 44 „ „

Franjo Valetič, krčmar.

Davno skušeno dijet. kosmet. sredstvo (za naribanje) za ojačenje in krepljenje žit in kit človeškega telesa.

Kwizde fluid

Znamka kača (fluid za tonriste)

Rabljen z uspehom od turistov, kolezarjev in jezdecev za ojačenje in okrepitvenje po daljnjih potih.

Cena 1/2 steklenice 1 gl. 1/2 stek. 60 nč. Dobiva se pristen v vseh lekarnah.

Glavna zaloga:

Okrožna-lekarna, Korneuburg pri Dunaju.

Prvi in najstarejši

fotografično - umetniški zavod Ant. Jerkiča v Gorici na Travniku št. 11 (poleg nadškofije) prevzema vsa v fotografično stroko spadajoča dela do naravne velikosti. Izdeluje nadalje fotografije na porcelan, na broše (po najnovjši iznajdbi), na platno, na svilo itd. Akvarele in oljate slike; posnema po starih fotografijah pomanjševalno ali povečevalno na najkakovostnejši način Jamči za neprekosljivo delo. — Cene poštene.

Velika Inomost-ka 50 nč. loterija

Glavni dobitnik

75.000 kron

v gotovini z odbitkom 20%

Srečke po 50 nč. priporočajo: Giuseppe Bolaffio, Alessandro Levi, Mandel & Co., Girolamo Morpurgo, Ign. Neumann, Marco Nigris, Enrico Schiffmann, Il Mercurio.

Zrebanje

na novo 20. februarja

Kdo pije
Kathreiner-
Kneippovo sladno kavo?

Mama želi najboljši

Vsak, kdor hoče svoje zdravje hraniti in utrditi, pa ob enem noče pogrešati prijetnega kavinega užitka. Bobova kava je, kakor znano, škodljiva, ker preveč živee razburja; ako se jej pa Kathreinerjeva primeša, jej odvzame škodljive učinke. *****

Vsak jo pije, ki se ne čuti prav zdravega. Posebno za take, ki bolehalo na živcih ali v želodcu, izkazala se je Kathreinerjeva kava, čista brez primesi, v tisočerihih slučajih kot najboljša, najzdravejša in lahko prebavljiva pijača. *****

Vsak otrok in vsaka ženska naj pije Kathreinerjevo kavo, ki je točna in se prilega slabemu in rahlemu telesu, naj bo že čista ali mešana z bobovo kavo. S svojim prijetnim, milim okusom se kmalo vsem prikupi. *****

Vsak, ki hoče pri gospodarstvu kaj prihraniti in vendar uživati okusno in zdravo kavo, naj si kupi Kathreinerjevo kavo. Naj bo čista ali mešana z bobovo, ugajala bo po okusu vsakomu. *****

Kathreiner-Kneippova sladna kava je v

recnici zdrava družinska pijača, člat prirodan plod v celih zrnih, iz najboljšega slada izdelana in po Kathreinerjevem, v vseh deželah priznanem in od največjih strokovnjakov preskušnem načinu z okusom prave bobove kave prekisana. Kathreinerjeva kava združuje toraj v sebi prijetni okus ptuje bobove kave in vse od zdravnikov priznane dobre lastnosti domačega slada. *****

Prošnja: Kdor noče biti goljufan in oškodovan, naj pazi pri nakupu na varnostno znamko in na obliko na strani

naslikanega izvirnega zavoja z imenom **Kathreiner.**

Zavoji brez imena „Kathreiner“ niso pristni.

